ARCHÍV KLUBU SLOVENSKÝCH TURISTOV LOKOMOTÍVA BANSKÁ BYSTRICA
Oľga Kaliská : Pracovný-čiastočný súpis dokumentov k dejinám turistiky na Slovensku
Súbor : Dejiny turistických chát
Časť : SLOVENSKÉ RUDOHORIE – CHATA NA HRBE

K dejinám Chaty na Hrbe

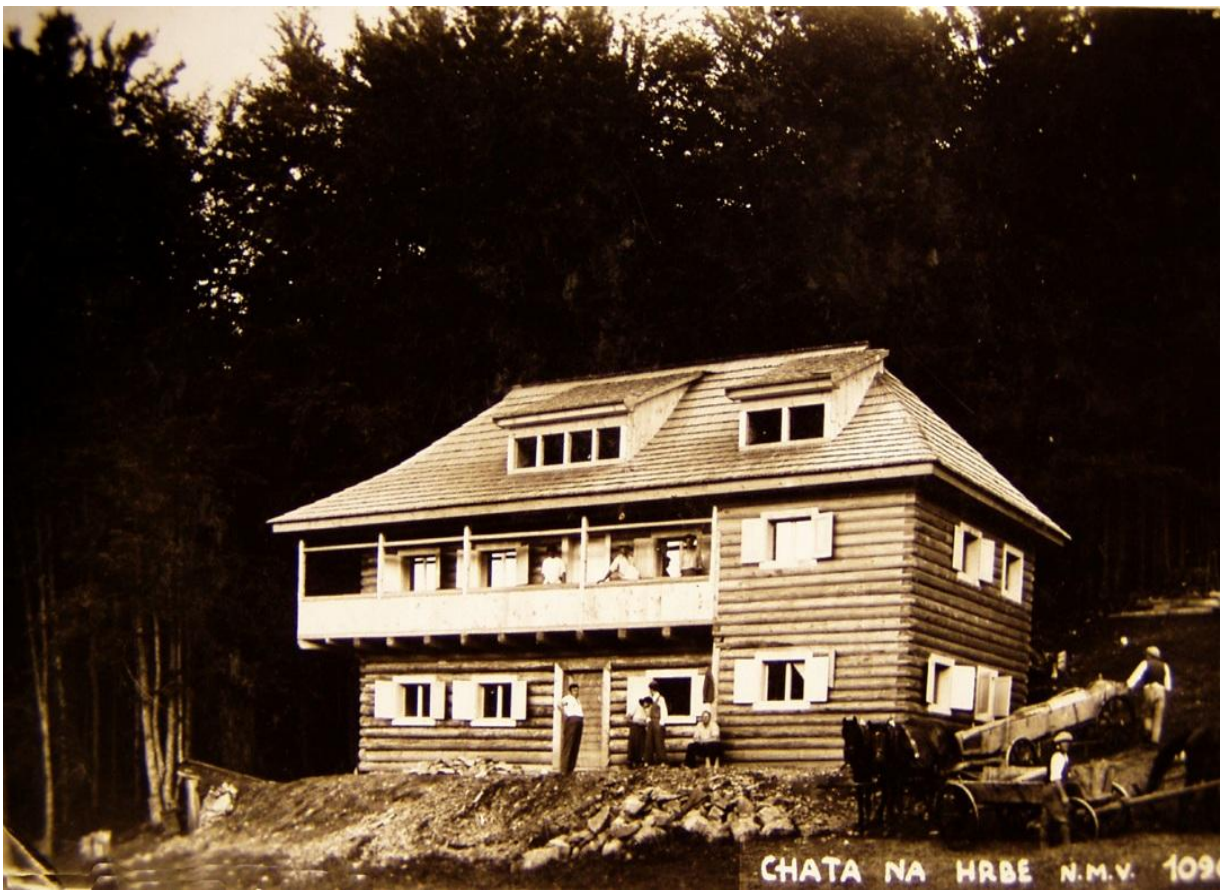

☼

Súpis publikovaných príspevkov a archívnych dokumentov k histórii Chaty na Hrbe

Dokumenty z Archívu Klubu slovenských turistov Lokomotíva Banská Bystrica a zo Štátneho archívu v Banskej Bystrici, výpisy textov zo Zápisníc KČST v Ban.Bystrici 1928-1938 a Zápisníc KSTL Banská Bystrica 1939-1949, a publikované príspevky v ktorých sú zmienky o Chate na Hrbe
Poznámka k terminológii - v príspevkoch sa používa rôzna podoba názvu „Chata na Hrbe“ a „Chata pod Hrbom“...

1933

Archívny dokument : ***List od : Odbor KČST v Ľubietovej. – Ľubietová, dňa 3.augusta 1933.- Komu: P.T. Obecnému zastupiteľstvu v Ľubietovej.- Text :***

Na začiatku tohoto roku v Bratislave zasadala zo zástupcov krajiny, okresov, obcí a do úvahy prísť mohúcich organizácií anketa na ktorej sa pretriasaly otázky sústavného organizovania a vybudovania turistického a s týmto spojeného turistického ruchu. Toto organizovanie musí sa budovať vnútorne a zovnútorne. Ku vnútornému budovaniu patrí výchova miestneho obyvateľstva ku vludnemu a priatelskému chovaniu sa voči návštevníkom, činorodá práca a soskupovanie o túto vec zaujímavosť preukazujúcich občanov a zovnútorná práca zakladá sa na primeranej propagácii krás a zaujímavostí toho ktorého kraja, ktorý by so svojou polohou, lesami a hôrnatými krajami lákal návštevníkov a takto nie bohaté ale pri tom všetkom primerané dôchodky zabezpečil nášmu hospodárskou krízou navštívenému vidieku.

My v miestnom odbore KČST organizovaní snažiac sa vyplniť vyššie opísané poslanie umienili sme si, že prichytíme sa k vnútornému budovaniu cudzineckého ruchu tým spôsobom, že učiníme prístupným stred nášho utešeného a ešte nie dostatočne poznaného Krušnohoria menovite tej čiastky, ktorá sa rozkladá medzi Poľanou a Ďumbierom.

Tento kraj je v prírodných krásach takmer nedostižiteľný pre utešené ihličnaté pralesy, mierne svahy na ktorých aj menej otužilí občania môžu sa kochať v utešených vidiekoch a môžu sa venovať v poslednom čase horúčkovite rozširujúcemu sa lyžiarskemu športu.

Vzhľadom na tú okolnosť, že na značnej diaľke, ktorá sa rozkladá medzi Detvou a Ďumbierom nenachodí sa žiadna útulňa v ktorej by sa ustatý milovník prírody osviežiť a ustaté údy pokojne povystierať mohol, mieni náš odbor v blízkosti Vepra postaviť zodpovednú útulňu.

Vybudovanie tejto je ale spojené so značnými výlohami a potrebný je k tomu zodpovený pozemok. Vieme veľmi dobre, že obec Ľubietová v minulosti vždy vedela porozumeť všeobecné dobro napomáhajúcu snahu a že na tento čas pre nedostatok hmotných prostriedkov peňažitú pomoc nám zabezpečiť nemôže a preto apelujeme na členov obecného zastupiteľstva, aby nás prepustením zodpovedného pozemku v Rúbaňach a primeraného dreva podporiť ráčili.

Aby útulňa primerane mohla byť udržiavaná za primerané sa ukazuje pridelenie asi 5 kat.jutár pozemku o ktorý by sme žiadali.

V očakávaní, že naša snaha nájde porozumenie a znamenáme sa s úplnou úctou :

Jednateľ Ondrej Uhrík predseda …(nečitateľný podpis) ***-in: fond Štátneho okresného archívu v Banskej Bystrici.***

1934

Stredoslovenská župa Klubu čs.turistov*… -* ***In: Krásy Slovenska. - Roč.13, č.4-6 (1934), s.136****. -* *Valné zhromaždenie 22.5.1934 vo Zvolene. Prehľad činnosti – značkovanie, chaty. Odbor BB rozšíril chatu na Kráľovej studni, odbor Lučenec kúpil hájovňu na Javore a zriadi v nej chatu, župa rozšírila chatu na Chabenci, Tisovec a Rim.Sobota projektujú chatu na Trstí,* ***odbor KČST Ľubietová postavil chatu na Hrbe,*** *Zvolen na Detvianskej Poľane, Štiavnica prestavuje najatú hájovňu na nocľaháreň na Sitne a tam opravuje aj výhliadkovú vežu, Podbrezová chystá započať stavbu chaty na Trangoške. Nový výbor pod vedením V.Paulinyho. Ako adresa župy sa uvádza : pplk.just. František Ondruška, Hronské nábrežie 6, BB.*

Stredoslovenská župa Klubu čs. turistov konala valné shromaždenie za správny rok 1933 dňa 22. mája vo Zvolene. Župa sdružuje 12 odborov, v ktorých prírastok členstva za rok 1933 je 434. Označkovalo sa 389 km nových ciest, preznačkovalo a opravilo sa 1058 km, postavilo sa 836 tyčí (zimné značkovanie). Základom hôrnej turistiky na strednom Slovensku je postarať sa o vybudovanie chát, čo v obvode župy stalo sa v takej miere, že zaslúži uznanie nielen celej turistickej verejnosti, ale i širšieho obecenstva. Odbor Banská Bystrica rozšíril chatu pri Kráľovej Studni. Odbor Lučenec kúpil hájovňu na Javore s väčším pozemkom a prispôsobí ju na chatu. Župa vlastnou silou rozšírila chatu na Chabenci. Okrem vlastnej turistickej práce staraly sa odbory aj ináč o blaho a pohodlie občianstva. Odbory Tisovec a Ľubietová zriadily kúpalište. Odbory umiestily 68 nových orientačných tabulí a 111 opravily, taktiež i dve veľké orientačné tabule a tri mapy. Pre ďalší rozvoj turistiky na strednom Slovensku i v národohospodárskom smere tak dôležitej, chystajú sa tieto podniky: Odbory Tisovec a Rimavská Sobota projektujú turistickú chatu na Trstí, odbor Ľubietová chatu na Hrbe, odbor Zvolen na Detvianskej Poľane, odbor Banská Štiavnica prestavuje najatú hájovňu v nocľahárňu na Sitne, a tam opravuje i vyhliadkovú vežu a odbor Podbrezová chystá započať stavbu chaty na Trangoške. Aby čo najviac umožnilo sa cestovanie mládeži, je už celá sieť nocľahární pre mládež. Lyžiarstvo pestuje sa v odboroch KČST. veľmi intenzívne a s úspechom. Lyžiari v odboroch stredoslovenskej župy KČST. sú sdružení v západoslovenskej župe Sväzu lyžiarov RČS, v ktorej menovite odbory Banská Bystrica a Zvolen zaujímajú význačné miesto. Lyžiari KČST. môžu si pripísať aspoň zčasti ako zásluhu zdar medzinárodného majstrovstva RČS. v Banskej Bystrici. Výbor, vyšlý z nových volieb, pod predsedníctvom gen. riad. V. Paulinyho, bude sa snažiť, vzostupnú líniu činnosti stredoslovenskej župy KČST. i ďalej zachovať. Adresa župy je: pplk. just. František Ondruška, Banská Bystrica, Hronské nábrežie 6., I.

IV.schůze zastupitelstva KČST konala se 28.4.1934 v Bratislavě, v domě Zemědelského musea. - In: Časopis turistů.-Roč.46, č.6(1934*), s.122-123. – Časť týkajúca sa Ľubietovej :*

Žádost odboru v Ľubietovej o podporu na stavbu koupaliště zamítnuta. K zamýšlené stavbě objektu na Hajnom Gruni doporučeno odboru, aby se především zbavil dluhu za koupaliště a pak teprve předložil náležitě zajištěný finanční plán; námět stavby vyhovuje po stránce technické, až na některé menší závady.

Na Hajnom Grúni. - In: Časopis turistů.-Roč.46,č.1(1934),s.23.

Na Hajnom Grúni (1240 m n. m.) v kat. obci Šajba, zamýšlí postaviti chatu odbor v Lubietové nákladem asi 50.000 Kč. Severní svah Krušných hor obohacen by byl o vhodné východisko k turám do této poměrně málo známé oblasti. Otázka uskutečnění bude v nejbližší době rozřešena.

1935

Chatu na Vepri vybudoval KČST odbor v Ľubietovej… - In: Časopis turistů. – Roč.47, č.4(1935), s.93*. – Uvádza sa, že chata má 4 izby po dvoch lôžkach a spoločné nocľahárne pre 50 osôb. Chata je prístupná celoročne.*

Chata na Hrbe. - In: Časopis turistů. – Roč.47, č.7(1935), s.166*. – Uvádza sa, že je to prvá nehnuteľnosť KČST v Slovenskom Rudohorí, vybudovaná bola odborom v Ľubietovej, slávnostne bola otvorená 14.7.1935 za účasti verejných a turistických činiteľov. Jednoposchodová zrubová stavba s podkrovím.*

Chatu na Hrbe 1096 m.n.m. postavil odbor KČST v Ľubietovej. – In: Krásy Slovenska.- Roč.14, č.7(1935), s.168. *– Chata bola odovzdaná do užívania dňa 14.7.1935.*

Nové turistické chaty na Slovensku. – In: Krásy Slovenska. - Roč.14, č.5(1935), s.144*. – V júli 1935 sprístupnené nové chaty : Odbory KČST Rim.Sobota a Tisovec otvorili chatu na Tŕstí,* ***odbor KČST Ľubietová chatu na Hrbe****, odbor L.Mikuláš chatu v Račkovej doline- je to prvá chata v Liptovských holiach.*

Archívny dokument : Zápis z výborovej schôdzi odboru Klubu čs.turistov v B.Bystrici konanej dňa 18.januára 1935.-... *6) Odbor KČST v Ľubietovej oznamuje, že chata pod Veporom je i v zimnej sezóne otvorená. Oznámenie bude vyvesené v klubovej skrinke.*
- In: ARCHÍV KST LOKO : Zápisnice odboru KČST v Banskej Bystrici 1928-1938/ PC prepis zápisníc.

Archívny dokument : Zápis o výborové schůzi, která se konala 24.7 1935 v klubové místnosti v Národnom dome *. – Uvádza sa aj : „Lubietovský odbor otvíral chatu na Hrbe a zaslal nám pozvánku.“-*
- In: ARCHÍV KST LOKO : Zápisnice odboru KČST v Banskej Bystrici 1928-1938/ PC prepis zápisníc.

1937

Archívny dokument : List od: Okresný úrad v Banskej Bystrici. - Výmer. Číslo 19.271/1937
Predmet : Žiadosť Odboru klubu čsl.turistov v Ľubietovej o povolenie obývania (do úžitku vzatia) turistickej chaty vystavenej v Ľubietovej na „Hrbe“ na základe stavebného povolenia okresného úradu zo dňa 7.augusta 1935, číslo ad 8295/1935, ev.stav 89/1935. – Výmer.
Okresný úrad v Banskej Bystrici povoľuje k predmetne žiadosti na základe § 22 stavebného štatútu býv.župy Zvolenskej, schváleného výnosom býv.uh.min.vnútra č.73917/1904, aby Odbor klubu čsl.turistov z Ľubietovej v predmete opísanú novostavbu, ktorá obdržala súpisné číslo 413 mohol s platnosťou od 1-ho októbra 1937 obývať, poťažne do úžitku vziať. Úradne sa stvrdzuje, že predmetná stavba dokončená bola dňa 31-ho júla 1937.
Schody vedúce na poval, majú byť obrátené opačným smerom a zriadené tak, ako sú projektované v pláne. Dlážku pod schodom treba nad otvorom opatriť 1 m vysokým zábradlím. Parapetné madlo na pavlači I.poschodia treba pripevniť, aby sa nehegalo. Lehota 30 dní.
Proti tomuto výmeru možno sa odvolať od doručenia rátajúc za 15 dní – cestou tunajšieho okresného úradu na krajinský úrad v Bratislave.

Dôvody. *Obývanie, poťažne do úžitku vzatie novostavby bolo treba povoliť, lebo dľa zistenia obecnej stavebnej komisie stavba je hotová, dľa predpisov stavebného štatútu býv.župy Zvolenskej prevedená a proti stavbe z ohľadu technického, verejne-zdravotníckeho, požiarno-policajného a estetického námietky sa nevyskytli. Dodatočné opravy bolo treba nariadiť v záujme bezpečnosti osôb, ktoré chatu vyhľadajú.*
O tomto uvedomuje sa
1. Žiadateľ Odbor klubu čsl.turistov obyvateľ v Ľubietovej,
2.Obecná rada v Ľubietovej.
V Banskej Bystrici dňa 30-ho septembra 1937. Dr.Úlehla, okresný náčelník ***-in: fond Štátneho okresného archívu v Banskej Bystrici.***

ŠTEFKO, Adolf: Šport v Banskej Bystrici. – In: Sprievodca Banskou Bystricou */ zost.Ľudovít Lupták. – Banská Bystrica : Nákladom časopisu „Kúpele a letoviská na Slovensku“, tlač.Slovan Banská Bystrica, 1937. – s.54-56. –*
„...V okolí sa nachádzajú tieto chaty : chata KČST na Suchom vrchu, chata Makkabi nad Králikami, chata KČST pod Križnou na Kráľovej Studni, chata KČST na Chabenci, chata KČST pod Ďumbierom, ***chata na Hrbe nad Ľubietovou...*** *Všetky informácie žiadajte ohľadom každého druhu športu u mestskej cudzineckej kancelárii, mestský úrad, Masarykovo nám.č.1, kde je i nočná služba.“*

Pplk.Ondruška : Stredoslovenská župa KČST*.-* ***In: Krásy Slovenska.-Roč.16, č.6 (1937),s.142-143****.-Valné zhromaždenie 25.4.1937. Odbory. Podrobný prehľad činnosti za rok 1936. Chaty- odbor BB(Suchý vrch, Kráľova studňa),odbor ZV(Detvianska Poľana),Rim.Sobota a Tisovec(chata na Tŕstí),Ban.Štiavnica(chata na Sitne),Kremnica(chata na Piargoch),****Ľubietová(chata na Hrbe),****Lučenec(chata na Javore),odbor Podbrezová(chata na Trangoške). Chaty ústredia KČST – na Chabenci, pod Ďumbierom, na Veľkom Boku. Podrobné údaje o značkovaní.*

1938

50 let Klubu československých turistů 1888-1938. – Praha : KČST, 1938.- 250 s.*-Praha : KČST, 1938. - obr. pril.*

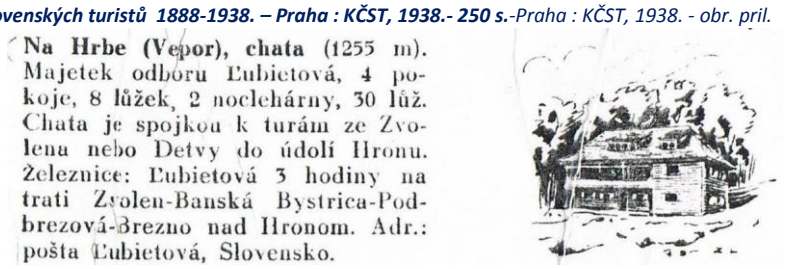
Na Hrbe (Vepor), chata (1255 m). Majetek odboru Ľubietová, 4 pokoje, 8 lůžek, 2 noclehárny, 30 lůž. Chata je spojkou k turám ze Zvolena nebo Detvy do údolí Hronu. Železnice: Ľubietová 3 hodiny na trati Zvolen-Banská Bystrica-Podbrezová-Brezno nad Hronom. Adr.: pošta Ľubietová, Slovensko.

1939

Archívny dokument : ***List od: Okresný úrad v Banskej Bystrici. Číslo 4608/1939. Banská Bystrica 3.marca 1939.-Komu: Obvodnému notárstvu (do rúk pána ved.notára) v Ľubietovej. -Vec: Odbor Klubu slovenských turistov a lyžiarov v Ľubietovej, podpora na stavbu chaty. K č.223/1939.*** *Dôverné. Lehota 14 dní. - Text: Dľa sťažnosti podanej priamo na krajinský úrad v Bratislave, subvencia udelená vo výške K.34.000.- na stavbu turistickej chaty v Ľubietovej nebola plne použitá na stavbu chaty, zo subvencie bola čiastka K.12.000.- použitá na vyplatenie dlžoby za vybudovanie kúpališťa. Vyšetrite, ako bola subvencia na stavbu chaty použitá, ďalej, kto previedol stavbu kúpališťa a z čoho bola táto stavba financovaná. Žiadanú zprávu podajte do 14 dní. Okresný náčelník (rkp.podpis – asi Bulla).*
-in: fond Štátneho okresného archívu v Banskej Bystrici.

Archívny dokument : ***List od: Obvodné notárstvo v Ľubietovej, okres Banská Bystrica. Číslo D 18/1939. Ľubietová, dňa 22.marca 1939. Komu: Okresnému úradu v Banskej Bystrici. - Predmet : Odbor Klubu slovenských turistov a lyžiarov v Ľubietovej, podpora na stavbu chaty. Odpoveď na č.4608/1939.- Dôverné. Prílohy 2. - Text :*** *Na podklade pokladničného denníka odboru Klubu slovenských turistov a lyžiarov v Ľubietovej, ktorý v dobe stavby chaty na Hrbe bol vedený štábnym strážmajstrom v.v. Jozefom Navrátilom v Ľubietovej zistil som, že náklad s vybudovaním označenej chaty si vyžiadal 36.330.-K. Výpis z pokladničného denníka pripojene predkladám. Uctive hlásim, že chata na Hrbe je poschodová drevená budova (fotografické snímky pripojujem) vhodne zariadená. Pred chatou tečie stále dobrá pitná voda, ktorá je vodovodom so vzdialenosti 500 m vedená. Takto vystrojená chata má hodnotu ďaleko prevyšujúcu jej označený náklad čo sa mohlo uskutočniť len tak, že samé členstvo pri stavbe výdatnou prácou ochotne pomáhalo. Odbor turistov v Ľubietovej ešte roku 1931 a 1932, pred stavbou chaty na Hrbe, postavil kúpaliště, vzdialené od parnej píly na 300 m. Táto stavba si vyžiadala nákladu 24.163.-K. Výpis z pokladničného denníka úhrady tohto kupalištia pripojene predkladám. Po tomto vyšetrení hlásim, že sťažnosť podaná priamo na krajinský úrad v Bratislave vo veci nesprávneho použitia subvencií na stavbu chaty na Hrbe nie je opodstatnená. Podobné sťažnosti na vedúcich turistických činovníkov v Ľubietovej podáva prenájomca chaty, čím odoberá dobrú vôľu v nezištnej práci označených. V.notár.*
-in: fond Štátneho okresného archívu v Banskej Bystrici.

1940

Sprievodca po Banskej Bystrici a okolí. – *Banská Bystrica : Slovakotour miestny odbor pre cestovný ruch v Banskej Bystrici za spolupráce odboru KSTL, (b.r.v.) (po roku 1940). – Na str.14-24 je časť s názvom „ Letné a zimné výlety do ďalšieho okolia mesta“. Uvádzajú sa tam aj túry s cieľom pri jednotlivých chatách – chata HG nad Králikami, chata KSTL na Suchom vrchu, chata HG pri Kordíkoch,chata a ozdravovňa mesta Kremnice na Skalke, chata KSTL pri Kráľovej studni, chata KSTL pod Panským dielom (celoročne otvorená, s 20 posteľami v spoločnej nocľahárni),* ***chata KSTL na Hrbe (celoročne otvorená, s 30 posteľami v izbách a v spoločnej nocľáhárni)***

1945

Škody na chatách, útulniach a nocľahárniach. - In: Hosť-Turista : *Časopis pre otázky turistiky a cestovného ruchu. – Roč.4, č.1(1.9.1945), s.3. - Podrobný súpis stavu chát a útulní.*
V zozname sú jednotlivé chaty označené značkou : * objekt značne poškodený, a značkou † objekt vypálený, prípadne výbušninami zdemolovaný*. Ďumbierska chata †, Chata pod Veľkým Bokom †, Chata pod Panským dielom *, Chata na Trangoške†, Chata pri vrbickom plese****, Chata na Hrbe Ľubietová †,*** *Chata na Smrekovici Ružomberok†, Chata na Kráľovej studni Staré Hory (žiadna značka), Chata na Suchom vrchu BB (žiadna značka), Útulňa pod Chabencom Jasenie†.*

*„****Výskumné“ výpravy na značených cestách v lete 1945. - In: Hosť-Turista*** *: Časopis pre otázky turistiky a cestovného ruchu. – Roč.4, č.3-4(15.10.1945), s.3. – „Po skončení bojových akcií začaly jednotlivé odbory KSTL s prieskumom turisticky značených ciest, aby zistily spôsobené škody a zaistily nápravu do sezóny 1946.* ***Členovia odboru KSTL v Ľubietovej vybrali sa 11.a 12.8.1945*** *na* ***prieskum „Jánošíkovej cesty“ v úseku Hrb – Vepor - Hájny Grúň - Bruženský grúň – Poľana - Predná Poľana.***

Prieskum vykonali značkár Ladislav Chrochocký a Jaroslav Debnár s Ottom Víznerom, členom novoveského odboru a o svojich zážitkoch podali túto zprávu :

„Chata na Hrbe patriaca odboru KSTL v Ľubietovej (nm.v.1255 m) je zničená. *Zapálili ju Nemci. Zostala len maštal a porušený vodovod. Úsek turistickej hrebeňovej cesty, Hrb až za Hájny Grúň, ktorá vedie s malými výnimkami všade ihličnatými hlbokými horami, má veľa stôp po bojoch, ktoré tu v zime maly bojisko. Dakedy veľmi príjemná a pohodlná cesta, pekný chodník v označenom úseku je zrýpaný, zrezaný vozmi, koňmi, kde tu sú záseky dosiaľ nie odstránené. Podľa cesty i cez cestu mnoho bunkerov, nastavaných v zemi i nad zemou, z vetví i guľatiny. Všetkých bunkerov na tomto úseku je asi 100. Po ceste je natrúsené množstvo nábojov, roztrúsené sú míny, rozbušky do mín, drôt,prilby,kusy látok,krabice, kde-tu súčiastka voza,kuchyňa, všetko stopy po vojenských jednotkách, I stopy po bojoch vojsk nemecko-maďarských, s ruskými a rumunskými. Na ceste sú niekde jamy po vybúšených nášlapových mínach a uvedení turisti niekde zistili (nakoľko ich neodborné vedomosti stačily) ešte nevybuchnuté nášlapové míny (nálože). Blízko Hájneho Grúňa je pekne ohradený cmiter 20 rumunských vojakov. V okolí spálenej chaty na Hrbe sú plytké hroby padlých partizánov, vojakov I civilov počtom 13. Podľa cesty nájdu sa I mrciny zdochnutých koní, odpadky zabitého dobytka. Takže resumujúc :* ***Hrebeňová „Jánošíkova cesta“, úsek Hrb-Vepor-Hájny Grúň****, kým nebude dôkladne špeciálnymi vojenskými oddielmi očistená, je pre turistov nebezpečná, neschodná a vzhľadom na mrciny, zbytky dobytka a záseky nepríjemná.“*

„Výskumné“ výpravy na značených cestách v lete 1945.

Po skončení bojových akcií začaly jednotlivé odbory KSTL s prieskumom turisticky značených ciest, aby zistily spôsobené škody a zaistily nápravu do sezóny 1946. Členovia odboru KSTL v Ľubietovej vybrali sa 11. a 12. augusta na prieskum »Jánošíkovej cesty« v úseku Hrb—Vepor—Hájny Grúň, Bruženský Grúň—Poľana—Predná Poľana. Prieskum vykonali značkár Ladislav Chrochocký a Jaroslav Debnár s Ottom Víznerom, členom novoveského odboru a o svojich zážitkoch podali túto zprávu:

Chata na Hrbe patriaca odboru KSTL v Ľubietovej (nm. v. 1255 m) je zničená. Zapálili ju Nemci. Zostala len maštal a porušený vodovod.

Úsek turistickej hrebeňovej cesty, Hrb až za Hájny Grúň, ktorá vedie s malými výnimkami všade ihličnatými hlbokými horami, má veľa stôp po bojoch, ktoré tu v zime maly dejisko. Dakedy veľmi príjemná a pohodlná cesta, pekný chodník v označenom úseku je zrýpaný, zrezaný vozmi, koňmi, kde tu sú záseky dosiaľ nie odstránené. Podľa cesty, i cez cestu mnoho bunkerov, nastavaných v zemi i nad zemou, z vetví i z guľatiny. Všetkých bunkerov na tomto úseku je asi 100. Po ceste je natrúsené množstvo nábojov, roztrúsené sú míny, rozbušky do mín, drót, prilby, kusy látok, krabice, kde-tu súčiastka voza, kuchyňa, všetko stopy po vojenských jednotkách, i stopy po bojoch vojsk nemecko-maďarských, s ruskými a rumunskými. Na ceste sú niekde jamy po vybúšených nášlapových mínach a uvedení turisti niekde zistili (nakoľko ich neodborné vedomosti stačily) ešte nevybuchnuté nášlapové míny (nálože). Blízko Hájneho Grúňa je pekne ohradený cmiter 20 rumunských vojakov. V okolí spálenej chaty na Hrbe sú plytké hroby padlých partizánov, vojakov i civilov počtom 13. Podľa cesty nájdu sa mrciny zdochnutých koní, odpadky zabitého dobytka. Takže resumujúc: Hrebeňová »Jánošíkova cesta«, úsek Hrb—Vepor Hájny Grúň, kým nebude dôkladne špeciálnymi vojenskými odielmi očistená, je pre turistov nebezpečná, neschodná a vzhľadom na mrciny, zbytky dobytka a záseky nepríjemná.

Vrcholná ustanovizeň čs. lyžiarstva.

V B. Bystrici boli 13. a 14. okt. zástupcovia Svazu lyžařů v Praha arch. K. Jarolímek, náč. Dr. Jelínek a podnáč. Duffek. Rokovali so zástupcami Lyžiarskeho sboru Slovenska o vzájomných a spoločných problémoch a o vytvorení spoločnej vrcholnej organizácie. Za ústredný výbor KSTL bol prítomný predseda G. Nedobrý. Zástupcovia českých lyžiarov sa zúčastnili aj na schôdzi predsedov jednotlivých odborov pripravného výboru lyžiarskych majstrovstiev v ČSR.

1946

Chata na Hrbe… *- **In: Krásy Slovenska.- Roč.24, č.4(1946-47),s.110.-** …ktorá bola vojnovými udalosťami do základov zničená a patrí odboru KSTL v Ľubietovej, vráti sa turistike. Práve sa začalo s výkopom základov a dúfame, že sa podarí jej výstavba v rámci dvojročnej rekonštrukcie.*

Chata na Hrbe, ktorá bola vojnovými udalosťami do základov zničená a patrí odboru KSTL v Ľubietovej, vráti sa turistike. Práve sa začalo s výkopom základov a dúfame, že sa podarí jej výstavba v rámci dvojročnej rekonštrukcie.

Archívny dokument : ***List od: Obvodný úrad miestnych národných výborov v Ľubietovej. –Číslo:4126/1946. – Ľubietová dňa 11.dec.1946. – Vec: Štatistika cestovného, kúpeľného a cudzineckého ruchu. – Komu: Okresný národný výbor v Banskej Bystrici. –*** *Prednosta úradu MNV oznamuje o.i. že“ turistická chata na Hrbe, majetok KSTL v Ľubietovej bola počas bojových akcií úplne zpálená“ a že „turistické nocľaháme niet.“ -* ***-in: fond Štátneho okresného archívu v Banskej Bystrici.***

Klub slovenských turistov a lyžiarov v roku 1945. Výročná zpráva za rok 1945. – Liptovský Sv.Mikuláš : Klub slovenských turistov a lyžiarov, 1946. -55 s. - Zoznam zničených a poškodených chát uvedený v Zpráve za rok 1945- uvádza sa aj informácia : *Štefánikova chata pod Ďumbierom-poškodená /Chata na Veľkom Boku-zničená/Chata na Trangoške-zničená*
Chata na Hrbe-zničená */ Chata na Prednej Poľane-zničená /Chata na Smrekovici-zničená*
Chata na Kráľovej studni-zničená / Chata pod Panským dielom –zničená / Chata na Veľkej Poľane -poškodená

1947

Výročná zpráva za rok 1946. – Liptovský Mikuláš : Klub slovenských turistov a lyžiarov (1947).- 69 s. – V časti *Rekonštrukcia a výstavba vojnou zničených chát (****str.31-48) sa uvádzajú údaje aj o Chate na Hrbe, odbor KSTL Ľubietová. Plány vypracoval staviteľ Hynek Kolík z Ľubietovej, približný náklad je asi 2,000.000 Kčs. Stavba je zaradená do dvojročnice, prevádza ji firma Kolík-podnikateľstvo stavieb, Ľubietová-Banská Bystrica. Urobil sa výkop pre pivnice a základy, na stavenisko bol vyvezený a uskladnený materiál, doteraz bolo odúčtované 601.700 Kčs****.*

Prehľad otvorených a rozpracovaných chát KSTL v roku 1947 : Chata na Hrbe.- *In: Klub slovenských turistov a lyžiarov v r.1947 : Výročná zpráva za rok 1947.-Liptovský Sv.Mikuláš : Klub slovenských turistov a lyžiarov, (1948).-s.39****.- Hrubá stavba chaty bola v roku 1947 dokončená podľa plánov vypracovaných firmou Hynek Kolík, staviteľ Ľubietová. Stavba podľa finančných možností bude dokončená v roku 1948.***

1948

Archívny dokument : ***List od: Povereníctvo priemyslu a obchodu. Bratislava dňa 18.mája 1948. –čís. VI-794/22-48. –Komu: Povereníctvo financií, rozpočtový odbor, Bratislava. – Predmet : Žiadosť o uvoľnenie ďalších prostriedkov UNRRA na stavbu turistických objektov pojatých do dvojročnice.-*** *Medzi chatami sa uvádza –* ***Chata na Hrbe (500.000****) a Chata na Trangoške (1,000.000)...*
Za povereníka : Dr.Truska, v.r. ***-In: ARCHÍV ALOJZA LUTONSKÉHO***

Archívny dokument : ***Stavby KSTL dané do prevádzky od skončenia vojny do konca dvojročnice 1948. –****Čís.6265/48.-Vec: Splnenie 2RP.-20.októbra 1948.-(názov objektu /meno odboru KSTL/investovaná suma) :*
uvádza sa aj : Chata na Hrbe / Ľubietová / 1,196.500.- ***-In: ARCHÍV ALOJZA LUTONSKÉHO***

1949

LUTONSKÝ, Alojz*: Chaty, útulne, nocľahárne a podniky Klubu slovenských turistov a lyžiarov v roku 1949.-Liptovský Mikuláš: Klub slovenských turistov a lyžiarov, 1949. -29 s. - Chata na Hrbe- odbor KSTL v Ľubietovej. (nič viac o nej neuvádza).*

1950

V roku 1950 prechádza organizovaná turistika aj chaty KSTL pod Jednotnú telovýchovnú organizáciu SOKOL :

JTO Sokol, turistický oddiel
KLUB SLOVENSKÝCH TURISTOV A LYŽIAROV
ODBOR V LIPTOVSKOM SV. MIKULÁŠI
TELEFON č. 239 — ŠEKOVÉ č. 1602

Číslo : 26/50
Lipt. Sv. Mikuláš dňa 13. januára 1950.

Ústredný výbor JTO Sokol – Náčelníctvo turistiky , nariadil odstránenie znakov KSTL zo všetkých chát, ktoré boli pôvodným majetkom Klubu slovenských turistov a lyžiarov :

Ústredný výbor JTO Sokol na Slovensku

Náčelníctvo turistiky.

Č.j. 796/50-km. Bratislava, 17. augusta 1950.

Všetkým nájomcom a vedúcim chát JTO Sokol na Slovensku.

Sekretariát ÚV JTO Sokol sa rozhodol, aby na všetkých bývalých chatách KSTL a to tých čo patrily Ústredniu KSTL i jednotlivým odborom boly odstránené nápisy a znaky KSTL.

Pomenovanie chát ako napr. Zachova chata, Bílikova chata, Téryho chata a pod. ostáva, pokiaľ nebude v jednotlivých prípadoch nariadená zmena pomenovania, nezmenené.

Všetky chaty dostanú jednotné emailované tabule s označením sokolskej príslušnosti, akonáhle nám budú dodané výrobcom.

Staré označenie KSTL musí byť odstránené do 15. septembra 1950 a je za to zodpovedný nájomca lebo vedúci chaty.

Ján Šranek, ústred. tajomník.

Václav Kocúm, tajomník Náč. turistiky.

A tak aj novú Chatu na Hrbe,
ktorú po vojne postavil Odbor KSTL Ľubietová
na mieste pôvodnej chaty Odboru KČST Ľubietová zničenej nemeckým vojskom počas SNP,
slávnostne otváral už Turistický oddiel JTO Sokol v Ľubietovej :

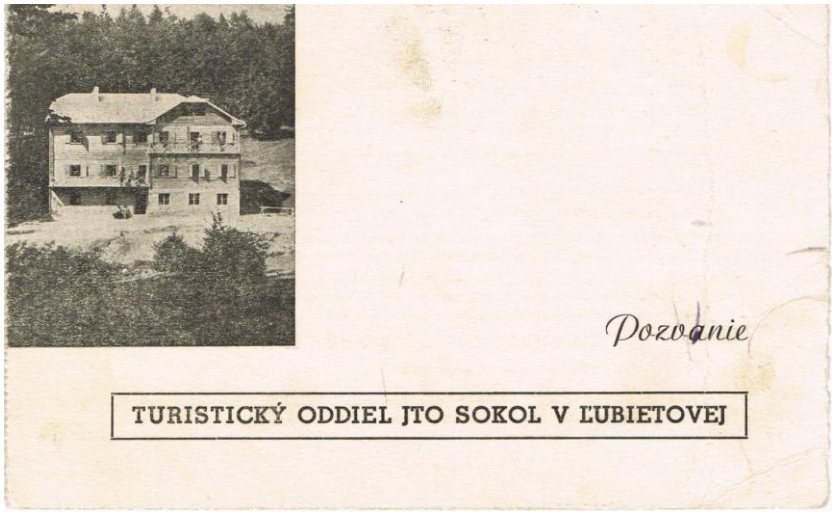

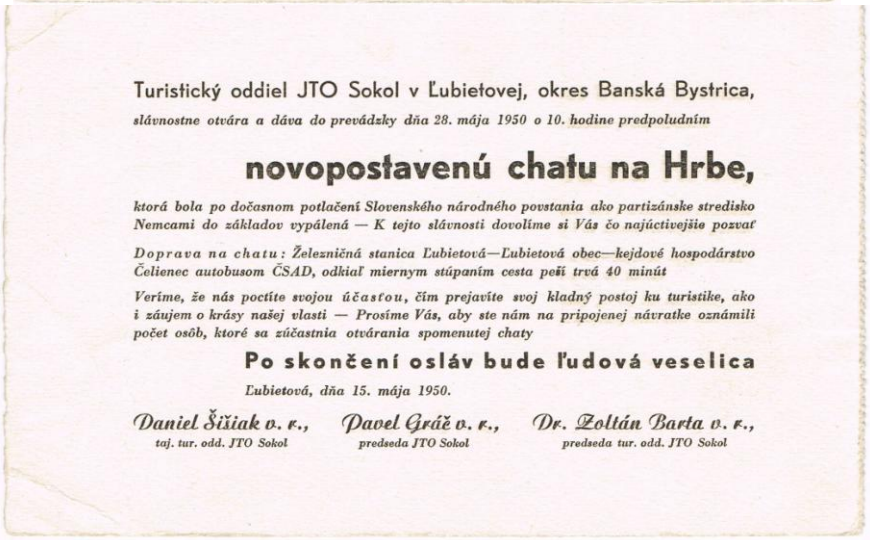

Turistický oddiel JTO Sokol v Ľubietovej, okres Banská Bystrica,

slávnostne otvára a dáva do prevádzky dňa 28. mája 1950 o 10. hodine predpoludním

novopostavenú chatu na Hrbe,

ktorá bola po dočasnom potlačení Slovenského národného povstania ako partizánske stredisko Nemcami do základov vypálená — K tejto slávnosti dovolíme si Vás čo najúctivejšie pozvať

Doprava na chatu: Železničná stanica Ľubietová—Ľubietová obec—kejdové hospodárstvo Čelienec autobusom ČSAD, odkiaľ miernym stúpaním cesta peši trvá 40 minút

Veríme, že nás poctíte svojou účasťou, čím prejavíte svoj kladný postoj ku turistike, ako i záujem o krásy našej vlasti — Prosíme Vás, aby ste nám na pripojenej návratke oznámili počet osôb, ktoré sa zúčastnia otvárania spomenutej chaty

Po skončení osláv bude ľudová veselica

Ľubietová, dňa 15. mája 1950.

Daniel Šišiak v. r., taj. tur. odd. JTO Sokol — *Pavel Gráč v. r.,* predseda JTO Sokol — *Dr. Zoltán Barta v. r.,* predseda tur. odd. JTO Sokol

1953

Chaty voľného cestovného ruchu v r.1953 v Banskobystrickom kraji. – In: Krásy Slovenska.-Roč.30, č.6(1953) *– Príloha 3, s.6. – okrem iných sa uvádza aj (i=izby, n=spoločná nocľaháreň) : chata na Trangoške(n),* ***chata na Hrbe (i + n),*** *chata na Chabenci(n), chata Hrdinov SNP(n), chata na Kráľovej studni(i + n), chata nad Králikmi(i + n), chata na Suchom vrchu(i+ n), chata nad Tajovom (n).*

1956

ADAMEC, Vladimír : Lyžiarske terény na Slovensku. – Martin:Osveta, 1956.-na str.363 sú informácie o Chate na Hrbe.

CHATA NA HRBE

(1068 m n. m., pošta Ľubietová, tel. nemá)

Situovanie a výhľad

Chata sa nachádza na severozápadnom okraji poľany, obklopená lesmi. Priečelím je obrátená na juh ku severným svahom Vepra (Hrbu). Výhľad obmedzuje okolitý les, a tak iba na juh vidno mohutný vrchol Ľubietovského Vepra (1255 m), nazývaného aj Hrbom.

Vzhľad a vybavenie chaty

Chata je dvojposchodová. Prízemie je obložené kamennými, ostatná časť je drevená. Celkový vzhľad je pekný. Má 46 lôžok v 4-posteľových izbách a dvoch spoločných nocľahárňach pre 14 osôb. Tečúca voda, kúrenie kachľami, osvetlenie petrolejovými lampami. Väčšia jedáleň slúži aj za spoločenskú miestnosť. Bez lyžiarne.

1959

ŽALČÍK, Ján : Turistické ubytovanie na Slovensku : Horské hotely. Chaty a útulne. Stanové tábory. Turistické nocľahárne. Zotavovne ROH. Rekreačné strediská školskej mládeže. – *Bratislava : Šport, 1959.*

Chaty (poloha, kresba chaty, vybavenie, prístup, túry v okolí, všetky chaty spravoval TURISTA-podnik cestovného ruchu):o.i. uvádza : ***Slovenské Rudohorie – Chata na Hrbe (54 lôžok, jedáleň, tečúca studená voda v izbách, kúrenie v kachliach, vlastné el.osvetlenie, celoročná prevádzka, v chate je lyžiareň, knižnica, pri chate volejbalové ihrisko.***

1961

ŠIŠIAK, Daniel: Ľubietovský Vepor.-In: Krásy Slovenska. - Roč.38, č.8 (1961), s.309-312.- *o Chate pod Hrbom uvádza : "…Časť ťažkého guľometu, csadená do steny pri vchode, pripomína hrdinské partizánske boje. Chata je pekná, dvopjposchodová budova s vlastným elektrickým prúdom, televízorom a vodovodom, napájaným vodou zo zaniknutej bane. Má 54 lôžok. Chata je teraz v prenájme národného podniku Stredoslovenské cementárne v Banskej Bystrici. Navštíviť ju môžeme v každom ročnom období...."*

Súčasťou príspevku je aj fotografia - Chata na Hrbe (Foto Ladislav Chrochotský)

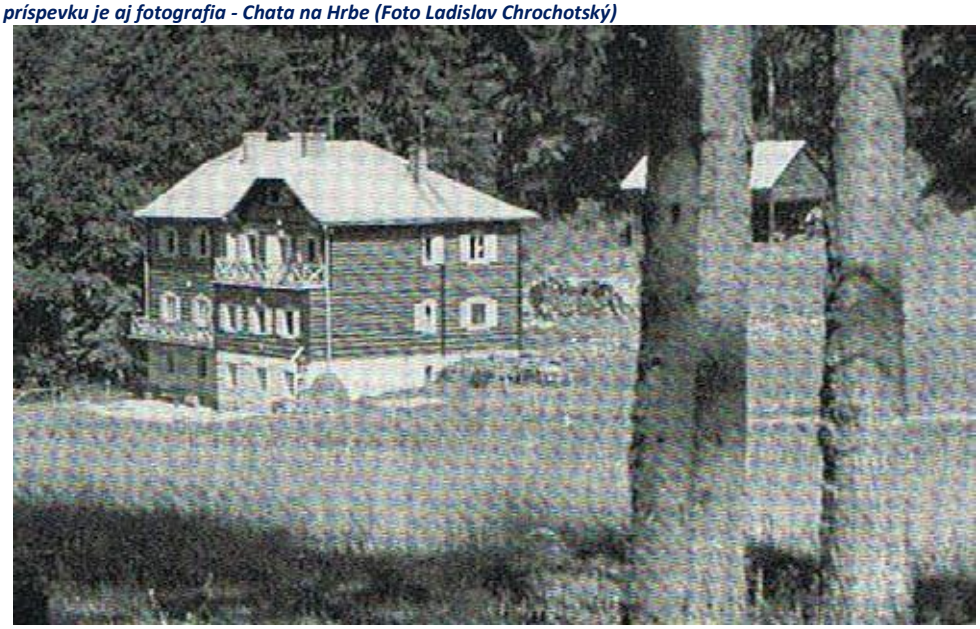

1968

PUKOVÁ, Elena: Zoznam chát a útulní, ktoré boli majetkom KSTL do r.1949.- *In: Krásy Slovenska. - Roč.45, č.8 (1968), s.289.- Z oblasti Nízkych Tatier-juh je uvedené –chata KSTL Srdiečko, Štefánikova chata KSTL na Ďumbieri, chata KSTL na Chabenci.* ***Z okolia BB je uvedené*** *: chata na Suchom vrchu****,*** *chata nad Tajovom, chata KSTL nad Králikmi, chata KSTL pri Kráľovej studni,* ***chata na Hrbe***

1979

KIRIPOLSKÝ, František : Ľubietová a jej podoby. – In: Krásy Slovenska.-Roč.56, č.1(1979), s.34-35. *–Za povstania bola v Ľubietovej partizánska nemocnica. Tadiaľto viedla ústupová cesta povstaleckých jednotiek smerom na Ľubietovský Vepor a Hrabov grúň.* ***Neďaleko chaty na Hrbe bolo sídlo štábu*** *Kaličenkovho odd.partizánskej brigády mjr. Jegorova. Na druhej strane toho istého vrchu, pod Hrbom, smerom do Osrblia až temer do konca februára 1945 pracovala partizánska výrobňa munície v lokalite Červená jama*

1981

MICHALEC, Ján : Chata pod Hrbom. - ***In: Spravodaj Slovenský turista*** *– roč.11, č.5(1981), s.40. .-Chata pod Hrbom je jedna z mála podnikových chát, ktorá vyhradila časť ubytovacej kapacity aj pre bežných turistov, za čo treba vedeniu n.p.Skloplast Trnava poďakovať.*

1984

ANTAL, Michal *:* ***Geografický stred Slovenska***. - ***In: Spravodaj Slovenský turista*** *– roč.14, č.9(1984), s.29-31. – Podujatie OTTJ Skloplast Trnava – hrebeňovka Ľubietovským Veprom. Podnik Skloplast Trnava je vlastníkom Chaty pod Hrbom.*

1985

ANTAL, Michal : Zimná turistika aj na Hrbe. - In: Krásy Slovenska.-Roč.62, č.3(1985), s.9. *– " Jedna, akoby prachom zabudnutá lokalita povyše obce Ľubietová, preberá sa k životu. Je to oblasť geografického stredu Slovenska, chata pod Hrbom. Pred osudom, aký postihol viaceré obľúbené chaty na Slovensku, túto azda zachránili Trnavčania odkúpením od Slovenskej akadémie vied. Vysokými nákladmi dostala chata generálku, o akej sa jej ani nesnívalo. Chatu obhospodaruje n.p.Skloplast Trnava, chatár J.Sedlák. Prevádzka chaty je celoročná, aj s kompletnými službami pre turistickú verejnosť. Trnavský odbor turistiky TJ Skloplast za spolupráce Zväzu turistiky SÚV ČSZTV a podpory Vládneho výboru pre cestovný ruch SSR, postavil v blízkosti chaty aj lyžiarsky vlek." + fotografia chaty.*

Zima v Slovenskom rudohorí je na prvý pohľad taká istá ako všade inde na Slovensku. Ale pravidelnému návštevníkovi zimnej prírody, ktorý si nevyberá iba hrebeň Veľkej Fatry alebo zjazdovky na úpätí Chopka, nedá nepovšimnúť si ono ticho a pokoj, ktorým sa môže pochváliť toto horstvo. V porovnaní s frekventovanými zimnými strediskami je to priam priepastný rozdiel.

Jedna, akoby prachom zapadnutá lokalita povyše obce Ľubietová, preberá sa k životu. Je to oblasť geografického stredu Slovenska, chata pod Hrbom. Pred osudom, aký postihol viaceré obľúbené chaty na Slovensku, túto azda zachránili Trnavčania odkúpením od Slovenskej akadémie vied. Vysokými nákladmi dostala chata generálku, o akej sa jej ani nesnívalo. Chatu obhospodaruje n. p. Skloplast Trnava pod vedením chatára J. Sedláka. Prevádzka chaty je celoročná a turistickej verejnosti neodoprie svoje kompletné služby.

Zimná príroda v tejto oblasti ponúka prekrásne turistické výlety a prechody na bežkách či už na jednu alebo druhú svetovú stranu. No, a tejto zimy nezostane stranou ani zjazdové lyžovanie. Trnavský odbor turistiky TJ Skloplast za spolupráce ZT SÚV ČSZTV a podpory Vládneho výboru pre cestovný ruch SSR postavil v blízkosti chaty pod Hrbom 150 metrov dlhý lyžiarsky vlek EPV-300. Vlek nie je dlhý, ale určite pomôže rozvoju lyžiarskeho športu. S uspokojením môžeme konštatovať, že v takmer už zabudnutej oblasti chaty pod Hrbom a Ľubietovského Vepra začal opäť pulzovať čulý turistický ruch, a to nielen v lete, ale aj v zimných mesiacoch.

1986

ANTAL, Michal : Prameň života pod Veprom. - In: Krásy Slovenska.-Roč.63, č.12(1986), s.36. *– Turisti z OTTJ Skloplast Trnava upravili prameň v sedle pod Hájnym grúňom. Vynovená chata pod Hrbom je vybavená vrcholovou pečiatkou"Geografický stred Slovenska".*

2011

BURKOVSKÝ, Július – KALISKÝ, Dušan : Chata pod Hrbom. História turistických chát v okolí Banskej Bystrice. -In: Bystrický Permon. – Roč.9, č.2(2011), s.12.

CHATA POD HRBOM

Nachádza sa vo vzdialenosti asi 10 km od Ľubietovej v nadmorskej výške 1087 m pod bralnatým severným vrcholom Ľubietovského Vepra – Hrb (1255 m n. m.), ktorý je geografickým stredom Slovenska.

Vybudovaná bola odborom Klubu československých turistov (KČST) v Ľubietovej zanedlho po svojom založení (1933). Slávnostne ju otvorili a odovzdali do užívania turistickej verejnosti dňa 14. júla 1935 za účasti verejných a turistických činiteľov. Táto jednoposchodová zrubová stavba s podkrovím bola prvá nehnuteľnosť KČST v Slovenskom Rudohorí. Chata, ktorá bola prístupná celoročne, mala 4 izby po dvoch lôžkach a spoločné nocľahárne pre 50 osôb. Vzhľadom na prekrásnu polohu uprostred ihličnatých lesov si chata získavala stále viac návštevníkov. O Chate na Hrbe (Vepor) je takáto zmienka v publikácii Padesát let Klubu československých turistů (Praha, 1938): „Majetek odboru Ľubietová, 4 pokoje, 8 lůžek, 2 nocleháry, 30 lůž. Chata je spojkou k turám ze Zvolena nebo Detvy do údolí Hronu". V sprievodcovskej brožúrke po Banskej Bystrici a okolí z roku 1940 sa uvádza, že Chata Klubu slovenských turistov a lyžiarov (KSTL) na Hrbe je celoročne otvorená s 30 posteľami v izbách a v spoločnej nocľahárni.

Pôvodná (hore) a novopostavená chata pod Hrbom.

Masív Ľubietovského Vepra zohral významnú úlohu v bojoch SNP. V chate pod Hrbom bolo sídlo štábu 3. partizánskeho pluku pod velením kpt. N. Kaličenka a neďaleko smerom ňa Tri Vody v lokalite Červená jama bola partizánska výrobňa munície. Chata a zemľanky v okolí poskytovali útulok aj rodinným príslušníkom domáceho odboja a rasovo prenasledovaným občanom. V druhej polovici februára 1945 sa front približoval a fašistické jednotky vyvíjali silný tlak na vyradenie tejto základne partizánov. Dňa 23. februára 1945 Nemci začali z troch smerov útok na štáb pluku, ktorý sa ocitol vo vážnom ohrození a kpt. Kaličenko vydal rozkaz na evakuáciu veliteľstva pluku z chaty pod Hrbom. Vtedy prišiel rozkaz z hlavného štábu partizánskeho hnutia prelomiť obkľúčenie a spojiť sa s osloboditeľskými vojskami, na základe čoho štáb pluku a partizáni prekročili front v Brezne a spojili sa s Červenou armádou. Zadný voj, ktorý zaisťoval krytie tohto prechodu, zvádzal úporný boj s Nemcami postupujúcimi k Chate pod Hrbom a keď vyčerpali všetky možnosti, začali ustupovať cez Hrončeк a Medveďovo na Čierny Balog. Chatu pod Hrbom pred odchodom zapálili a táto zhorela do základov. Ešte v ranných hodinách zničili aj výrobňu munície na Červenej jame (chatu a nespracované zásoby výbušnín). Pamätníci tvrdia, že výbuch bol taký silný, že zatriasol bralami Ľubietovského Vepra, z ktorého sa oddelili veľké balvany a s veľkým rachotom padali do priepasti na severnej strane.

Členovia odboru KSTL v Ľubietovej sa vybrali 11. a 12. augusta 1945 na prieskum Jánošíkovej cesty v úseku Hrb – Vepor – Hájny grúň – Bruženský grúň – Poľana – Predná Poľana. Prieskum vykonali značkár Ladislav Chrochotský a Jaroslav Debnár s Ottom Víznerom, o čom podali túto správu: „Chata na Hrbe patriaca odboru KSTL v Ľubietovej je zničená. Zapálili ju Nemci (zrejme ide o omyl – poznámka autorov). Zostala len maštaľ a porušený vodovod. Úsek turistickej hrebeňovej cesty Hrb až Hájny grúň, ktorá vedie s malými výnimkami všade ihličnatými hlbokými horami, má veľa stôp po bojoch, ktoré tu v zime mali bojisko. Dakedy veľmi príjemná a pohodlná cesta, pekný chodník v označenom úseku je zrýpaný, zrezaný vozmi, koňmi, kde-tu sú záseky dosiaľ nie odstránené. Podľa cesty i cez cestu mnoho bunkerov, nastavaných v zemi i nad zemou, z vetví i guľatiny. Všetkých bunkerov na tomto úseku je asi 100. Po ceste je natrúsené množstvo nábojov, roztrúsené sú míny, rozbušky do mín, drôt, prilby, kusy látok, krabice, kde tu súčiastka voza, kuchyňa, všetko stopy po vojenských jednotkách i stopy po bojoch vojsk nemecko-maďarských, s ruskými a rumunskými. Na ceste sú niekde jamy po vybúšených nášlapových mínach a niekde sa zistili ešte aj nevybuchnuté nášlapové míny (nálože). Blízko Hájneho grúňa je pekne ohradený cmiter 20 rumunských vojakov. V okolí spálenej Chaty pod Hrbom sú plytké hroby padlých partizánov, vojakov i civilov počtom 13. Podľa cesty nájdu sa i mrciny zdochnutých koní a odpadky zabitého dobytka. Takže resumujúc: Hrebeňová Jánošíkova cesta, úsek Hrb – Vepor – Hájny grúň, kým nebude dôkladne špeciálnymi vojenskými oddielmi očistená, je pre turistov nebezpečná, neschodná a vzhľadom na mrciny, zbytky dobytka a záseky nepríjemná".

Členovia malého, ale životaschopného odboru KSTL so smutným srdcom stáli nad zadymeným rumoviskom chaty a sľúbili si, že sa budú usilovať o vybudovanie novej turistickej chaty. S výkopom základov sa začalo už v roku 1946, počiatočné práce na stavbe však začali až v roku 1948 za veľkých ťažkostí. Bol nedostatok materiálu i finančných prostriedkov. Našlo sa však pochopenie v bývalom Ústredí KSTL v Liptovskom Mikuláši, prostredníctvom ktorého dostal odbor KSTL v Ľubietovej od Povereníctva priemyslu a obchodu subvenciu vo výške 2 631.000 Kčs. Obec poskytla stavebné drevo z obecných lesov. Na stavbe pracovalo s menšími prestávkami 28 pracovníkov a okrem toho sa organizovali aj dobrovoľné brigády. Celkom bolo odpracovaných 2 066 hodín. O výstavbu novej chaty sa zaslúžil najmä predseda turistického odboru Dr. Zoltán Barta. Množstvo organizačnej práce odviedol predseda Sokola Pavel Gráč, staviteľ Hynek Kolík a mnoho ďalších členov. Nová chata bola slávnostne otvorená v roku 1949 a dňa 28. mája 1950 ju turistický oddiel JTO Sokol v Ľubietovej, do ktorého sa odbor KSTL pretransformoval, odovzdal do prevádzky.

Novopostavená chata pozostávala z kamenného prízemia a dvoch drevených (zrubových) poschodí s podkrovím. V roku 1959 sa uvádza, že táto chata s celoročnou prevádzkou má 54 lôžok, jedáleň, tečúcu studenú vodu v izbách, kúrenie kachľami, vlastné elektrické osvetlenie, lyžiareň, knižnicu a pri chate volejbalové ihrisko.

Nová Chata pod Hrbom prešla z vlastníctva JTO Sokol na viacerých ďalších vlastníkov. Najprv to bol Turista – podnik CR, potom Pohronské píly Brezno, podnik Kovo – drevo Banská Bystrica (chatárom bol pán Lukáč z Lučatína), od roku 1973 Okresný stavebný podnik Banská Bystrica a po ňom Slovenská akadémia vied Bratislava, od ktorej ju v roku 1976 odkúpil Skloplast Trnava. Vo februári 1977 sa začalo s nákladnou rekonštrukciou chaty, ktorá trvala do roku 1980. Chatárom až do mája 1983 bol Ivan Čambalík a po ňom nastúpil Jozef Sedlák, ktorý v roku 1996 chatu odkúpil do svojho vlastníctva. Okrem spomínaných chatárov sa v minulosti vystriedali aj Ľudovít Chebeň s manželkou, ktorí bývali v Hute, Ladislav Chrochotský, Ivan Petrík a iní. Prevádzka chaty aj po rekonštrukcii ostala celoročnou a hoci išlo o podnikové zariadenie, služby boli poskytované aj pre ostatnú turistickú verejnosť. Trnavský odbor turistiky TJ Skloplast v spolupráci so Zväzom turistiky SÚV ČSZTV a s podporou Vládneho výboru pre cestovný ruch SSR postavil v blízkosti chaty aj lyžiarsky vlek.

V súčasnosti Chata pod Hrbom vo vlastníctve dlhoročného chatára pána Jozefa Sedláka poskytuje celoročné služby (ubytovanie, občerstvenie, lyžiarsky výcvik, cvičenie jogy) v prekrásnom horskom prostredí pre organizované skupiny turistov i jednotlivcov, v dôsledku čoho táto chata s pestrou minulosťou stále slúži svojmu účelu. Horské sedlo, na ktorom je chata postavená, je dôležitou križovatkou turistických ciest do Predajnej, Lopeja či Chvatimechu severným smerom, do Ľubietovej západným smerom, na Tri vody a do Hronca, prípadne ďalej po Rudnej magistrále východným smerom alebo na juh cez Ľubietovský Vepor na Poľanu.

Július Burkovský a Dušan Kaliský

2014

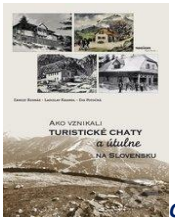

Chata pod Hrbom.- In: Ako vznikali turistické chaty a útulne na Slovensku.-Poprad : Vydavateľstvo Region Poprad, 2014. *– Uvádzajú sa údaje : Chatu sprístupnil odbor KČST Ľubietová 14.júla 1935, bola to prvá chata KČST v Slovenskom Rudohorí.Počas SNP zhorela. Po vojne odbor KSTL Ľubietová sprístupnil 28.mája 1950 novovybudovanú Chatu pod Hrbom. V ďalších obdobiach sa striedali majitelia chaty – slúžila ako rekreačné zariadenie SAV, neskôr Skloplast Trnava, v súčasnosti je vo vlastníctve dlhoročného chatará.*